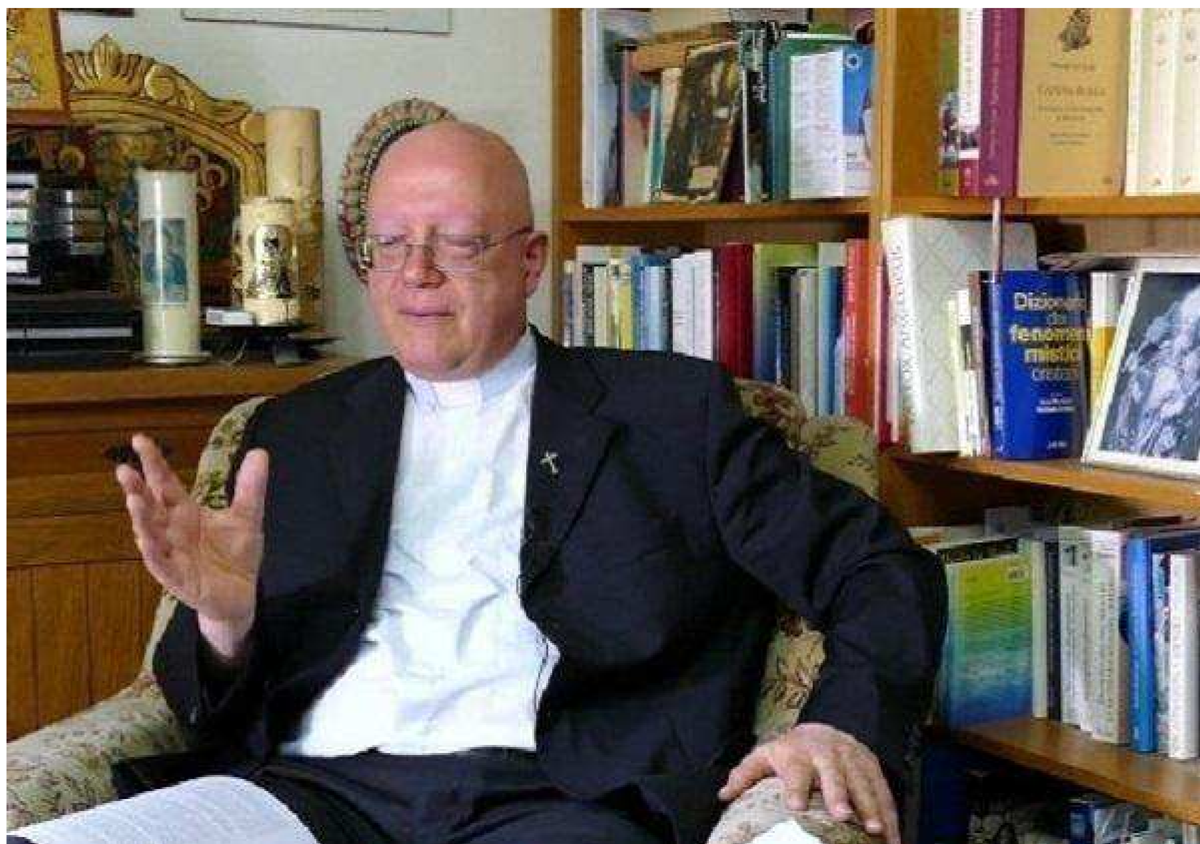
Je li međugorski fenomen istinit? – intervju s prof. dr. Manfredom Haukeom

Međugorski je fenomen mimonaravnoga (izvanprirodnoga), a ne nadnaravnoga (božanskoga) podrijetla; potječe od zlih duhova, k čemu dolazi ljudski utjecaj. Poticaj za molitvu u Međugorju nije došao od lika koji su vidioci vidjeli, nego je nastao iz hrvatske pučke pobožnosti. Skandalozno je što Ruinijevo povjerenstvo nije vrjednovalo tonske zapise razgovora s „vidiocima" snimljene 27.–30. lipnja 1981. Nemoguće je priznati „sedam ukazanja" u prvih „deset" dana, jer se sedmo „ukazanje" dogodilo, ovisno o brojanju, 27. ili 29. lipnja 1981., a u prvih deset dana međugorskoga fenomena (24. lipnja – 3. srpnja 1981.) zabilježeno je 12 do 16 „ukazanja". „Pastoralna" praksa promicanja posjeta Međugorju, bez prethodna razjašnjenja istinitosti, igra je s vatrom, koja može imati nepredvidive posljedice; fenomen najprije treba rastumačiti, a tek onda izvesti smjernice za dušobrižništvo. Dobri plodovi postoje gdje se ljudi mole, ali s međugorskim „ukazanjima" neraskidivo su povezani i loši plodovi. To su naglasci iz iscrpne subesjede od 27. kolovoza 2018. svjetski ugledna mariologa i profesora Bogoslovnoga fakulteta u Luganu prof. dr. Manfreda Haukea (62). Razgovor prevodimo u cijelosti.[1]

Mnogi kršćani čekaju odluku pape Franje o istinitosti navodnih Marijinih ukazanja povezanih uz Međugorje. Dana 2. kolovoza 2018. *Die Tagespost* objavio je intervju s prof. dr. sc. Manfredom Haukeom, predsjednikom Njemačke radne zajednice za mariologiju.[2]

[Hrvatski prijevod]. Tjedan dana kasnije odgovorio mu je bečki liječnik i zagovornik Međugorja dr. Christian Stelzer.[3] Tiskovna agencija iz Linza kath.net sažela je njegove napade pod pristran naslov: „Kada se 'mariolog' bori protiv Majke Božje".[4]

Gloria-TV pitala je profesora Haukea o toj temi. Pitanja je postavljala dr. Eva Doppelbauer.

Gospodine profesore, Vi ne možete zamisliti da se Majka Božja ukazuje u Međugorju od 1981. godine. Zašto?

> Postoji niz argumenata koje treba gledati zajedno. Najozbiljnije su unutarnje proturječnosti poruka povezanih s „Majkom Božjom". One počinju već u prvim danima toga fenomena i minuciozno su dokumentirane tonskim zapisima razgovora s vidiocima.

Primjerice?

> Na pitanje koliko će se dugo i dalje ukazivati, „Gospa" je 29. lipnja 1981. odgovorila: „Sve dokle vi želite". Sutradan, 30. lipnja, na isto je pitanje odgovorila: „Još tri dana" ili „tri puta". To je posvjedočilo ne samo petero vidjelaca (osim Ivana Dragićevića, koji je bio odsutan 30. lipnja), nego i dvije žene koje su bile nazočne na tom „ukazanju" i čule glasno izgovorene riječi vidjelaca (nisu bili u ekstazi). Stoga su vidioci očekivali svršetak ukazanjâ 3. srpnja.

Oba „ukazanja" proturječe jedno drugomu...

> Ne samo to. Prvi odgovor vezuje trajanje „ukazivanja" uz subjektivnu volju vidjelaca, što je u suprotnosti s božanskim podrijetlom stvarnih ukazanja – kao primjerice u Lurdu ili Fatimi. Drugi je odgovor u suprotnosti sa stvarnim slijedom događaja, jer kao što je poznato „ukazanja" se nastavljaju i nakon 3. srpnja 1981. Stoga lažno predviđanje, kako stoji u knjizi *Ponovljenoga zakona*, govori protiv istinitosti proročanstva: „Kako ćemo raspoznati riječ koju Gospodin nije izrekao?" – pita Ponovljeni zakon. Odgovor je: „Kad prorok govori u Gospodinovo ime, pa to ne bude i riječ se ne ispuni, onda je to riječ koju Gospodin nije rekao" (*Pnz* 18, 22). Ne sumnjam je li u prvim danima bilo „ukazanja". Sumnjam da se *Majka Božja* ukazala mladima u Međugorju. O tome govori niz drugih naznaka na koje ću se poslije vratiti.

U *Tagespostu* ste izjavili da je Povjerenstvo za Međugorje kardinala Ruinija skrilo kasete s intervjuima. Koje su to kasete?

> To su tonski zapisi razgovora s vidiocima, koji su od 27. do 30. lipnja 1981. godine snimili otac Zrinko Čuvalo, OFM, tadašnji župni vikar župe Međugorje, u jutro 27. lipnja, i otac Jozo Zovko, OFM, tadašnji župnik, od poslijepodneva 27. lipnja. Osim toga, postoje i tonske snimke „ukazanja" od 28. i 29. lipnja 1981. godine.

Što se dogodilo s tim intervjuima?

> Otac Ivo Sivrić, OFM (1917.–2002.), franjevac podrijetlom iz Međugorja, koji je djelovao u Sjedinjenim Američkim Državama, objavio je francuski i engleski prijevod prijepisa s hrvatskih audio-kaseta u suradnji s kanadskim parapsihologom Louisom Bélangerom.[5] Raspačavanje tih knjiga zapravo su bojkotirali zainteresirani krugovi. Primjerice, primjerci poslani u Francusku nikada nisu tamo stigli.
>
> Knjigu je teško pronaći u Europi. Da bih knjigu primio 2010. godine, morao sam osobno kontaktirati Bélangera, koji mi je poslao oba primjerka. Sivrić i Bélanger drže da „ukazanja“ nisu istinita.

Postoje li druga izdanja intervjua s kaseta?

> Objavu tekstova u javnosti u Kanadi donijela je zagovarateljica „ukazanja“, koja ondje živi, podrijetlom iz Hrvatske, Daria Klanac, koja je objavila svoje vlastito izdanje intervjua s kaseta, kako bi provjerila djelo otca Sivrića.[6] Rezultat ne daje značajne razlike što se tiče sadržaja prethodnoga Sivrićeva izdanja.
>
> Nakon što je Donald Anthony Foley objavio temeljitu analizu kasetofonskih razgovora (prvo izdanje 2006. godine, drugo izdanje 2011.), to je uplašilo pristaše Međugorja u engleskom govornom području. Tako je James Mulligan objavio još jedno englesko izdanje teksta u kojem dodaje još nekoliko snimaka te potvrđuje prethodno poznate stvari.[7]

Leži li u činjenici nepristupačnosti te publikacije razlog da je Ruinijevo povjerenstvo nije uzelo u obzir?

> Teška dostupnost izvornih tekstova svakako je čimbenik koji se mora uzeti u obzir, kao i poteškoća da prijepisi nisu dostupni na talijanskom prijevodu. Ali, apsolutno su ih morali pozorno vrjednovati. Ti najstariji tekstovi bliže su izvoru nego potonji intervjui (poput onih otca Bubala s Vickom iz godina 1983.–1984.[8]). Sa znanstvenoga stajališta skandalozno je temeljito ne procijeniti povijesni izvor te razine, osobito kada Ruinijevo povjerenstvo istražuje (isključivo) priznavanje „prvih dana“.

Koje poteškoće nastaju na temelju tonskih zapisa?

> Već sam spomenuo neostvarivanje predviđanja svršetka ukazanja „u tri dana“ i njihova proturječnost u spomenutoj izjavi prema kojoj trajanje ukazanja ovisi o volji vidjelaca. Nadalje, vidioci su pitali „Gospu“ za znak, koji nisu dobili. Činjenici da su se jednomu od vidjelaca kazaljke na satu od sebe navodno pomaknule, vidioci naknadno ne pridaju veće važnosti.

Bilo je i drugih „znakova“?

> Postoji slučaj Daniela Šetke, paralizirana trogodišnjega dječaka. Dana 29. lipnja „Gospa“ je obećala ozdravljenje. Međutim, otac je Zovko 30. lipnja 1981. izjavio da se to nije dogodilo. Prema svjedočenju roditelja (3. travnja 1983.) došlo je do postupna poboljšanja,[9] ali ne i do neposredna i potpuna ozdravljenja, kako se očekuje od čuda da bi ga Crkva priznala (prema smjernicama Liječničkoga ureda u Lurdu).

Koji je sadržaj „poruke“ prvoga dana?

> Za razliku od kasnije, u prva tri dana „ukazanja“ nema jasne poruke, kao što je otac Zovko izjavio 29. lipnja 1981. u priopćenju župljanima Međugorja. „Gospa“ je namjesto toga odgovarala na privatna pitanja vidjelaca.
>
> Dana 29. lipnja govorila je o „nevjernom Judi“, koju je francuski mariolog René Laurentin (glavni odgovoran za svjetsku popularizaciju međugorskih „ukazanja“) promijenio u: „nevjerni Toma“. Govor o „nevjernom Judi“ može se sigurno naći na vrpci snimljenoj tijekom ukazanja.

Kako se „Gospa“ predstavila?

> „Gospin“ izgled sadržava mnoge čudne pojedinosti, koje ne nalazimo u pravim marijanskim ukazanjima. Ruke joj se tresu. Čim se ljudi pojave, njezin preveliki veo nestaje nekoliko puta za redom te se zatim vrati. Dopušta da ju se dotakne i pri tom se smije. Oni koji je dodiruju imaju osjećaj kao da diraju čelik. Boja njezine haljine je siva. Nedostaje pojas oko njezine haljine i noge joj se ne vide. Kao u spiritističkim pojavama, njezin lik postaje vidljiv postupno i polako. Na pitanje bi li se htjela ukazivati u crkvi (što otac Zovko predlaže), ona oklijeva. Kada je poškropljena blagoslovljenom vodom, tri vidjelice padaju u nesvijest. Vidjelica Marija žali se 26. lipnja na ledene ruke kao rezultat susreta s „Gospom“.
>
> Pohvalno djelo Donalda Anthonya Foleya o razumijevanju Međugorja[10] osvjetljava neke od tih vidova.

Ruinijevo povjerenstvo želi priznati prve dane „ukazanja“. Gdje je povučena granica?

> Sadržaj mišljenja Ruinijeva povjerenstva podliježe obvezi čuvanja papinske tajne. Ipak, poznato je preko objavljenih neopovrgnutih izvješća u tisku kako je Povjerenstvo prepoznalo prvih sedam „ukazanja“ u prvih deset dana kao vjerodostojna.

Postoje li razlozi za to razgraničenje?

> Razgraničenje prvih deset dana, odnosno od 24. lipnja do 3. srpnja ima smisla, kao što je već i obrađeno u nekoliko znanstvenih studija, jer su nakon „Gospine“ objave 3. srpnja „ukazanja“ trebala prestati.
>
> No, koliko znam, ni jedan istraživač upoznat s izvorima nije razgraničavao prvih sedam pojava od sljedećih. Sivrić je zasebno razmotrio prvih sedam dana (obrađeni na snimkama na kasetama), ne isključujući sljedeće iz studija; Bubalo posebno spominje značenje prvoga tjedna ukazanja (osam dana, do 1. srpnja).
>
> Usput, broj ukazanjâ i danâ ne podudaraju se. 29. lipnja, šestoga dana „ukazanja“, još uvijek se govori o „ukazanjima“ u sljedeća tri dana. Stoga, svatko tko želi priznati sedam dana od 24. do 30. lipnja kao istinita, ne može isključiti razdoblje od 1. do 3. srpnja, jer se predviđanje od 29. lipnja odnosi na njih.
>
> Ako se želi razlikovati prvih „sedam“ ukazanja, može se doći do 29. ili do 27. lipnja (ovisno o vrsti brojanja). Možda se „ukazanja“ od 24. do 29. lipnja uzimaju zajedno, jer su se dogodila na Brdu ukazanja (Podbrdo), dok su se sljedeća „ukazanja“ odvijala kasnije u podnožju Cerna (30. lipnja) ili u župnom uredu i na drugim mjestima (npr. u automobilu). No, bilo je i kasnijih „ukazanja“ na Podbrdu, tako da bi takvo razgraničenje bilo problematično.

Što se dogodilo u prvim danima „ukazanja“?

> U nastavku bih pokušao sažeti pregled. Za detaljnije stajalište treba usporediti gore spomenute izvore i osobito Foleyevo izlaganje.
>
> Događaji ne počinju 25. lipnja (prema računanju godišnjice međugorskih pobornika), nego u srijedu 24. lipnja, na svetkovinu sv. Ivana Krstitelja. Ivanka Ivanković (15 godina) i Mirjana Dragićević (16 godina) u kasno poslijepodne išle su putem između Bijakovića (zaselak Međugorja) i Čilićâ na Podbrdu slušati rock-glazbu i nedopušteno pušiti cigarete.
>
> Iznenada, Ivanka primjećuje: „Vidi, Gospa!“ Mirjana ni jednom nije pogledala na mjesto koje je pokazala njezina prijateljica: „Što to znači? Doista vjeruješ da će nam se Gospa ukazati?“

A kada se zbilo drugo ukazanje?

> Drugo „ukazanje“ događa se istoga dana navečer, nakon što su Ivanka i Mirjana otišle u kuću Milke Pavlović, mlađe sestre kasnije vidjelice Marije Pavlović. Milka moli Ivanku i Mirjanu da joj pomognu vratiti kući ovce s brda. Pri usponu na brdo (Podbrdo) tri djevojke iz daljine (oko 200 metara) vide ženski lik koji u naručju drži bijeli zamotuljak, koji bi mogao biti dijete (od koga se naravno ne vide ni glava ni ruke ni noge). Prikaza neprestano pokriva i skriva „dijete“; ona čini neki znak, djevojke žele pristupiti. S obzirom na „viđenje“ skupini se priključuje Vicka Ivanković, Ivankina i Mirjanina prijateljica.
>
> Čuvši vrisak djevojaka prilaze dva mladića, koji su u blizini skupljali jabuke: Ivan Ivanković (koji kasnije više ne sudjeluje u „ukazanjima“) i Ivan Dragićević, čiji opis viđenja nešto odstupa od ostalih vidjelaca. Rekao je da je vidio ženu s plavim ogrtačem, bijelim velom i srebrnom krunom, dok je, prema Mirjani, haljina bila siva, a veo bjelkast; ona također spominje blistavu krunu. Nema poruke.

Što se dalje zbiva?

> Treće „ukazanje” dogodilo se u četvrtak 25. lipnja u 18 sati na Podbrdu. Budući da su ljudi rekli da se Marija pojavila 18 puta u Lurdu, Ivanka, Mirjana i Vicka u večer idu na brdo očekujući možda da se „ukazanje“ ponovi. Milka i oba Ivana (od prethodnoga dana) nisu tu. U razgovoru snimljenom 27. lipnja Ivan Dragićević tri puta ističe da on nije bio na tom ukazanju. Prema razgovoru od 28. lipnja, koji je Mulligan objavio 2013., Majka Božja navodno je upitala: „Gdje je onaj mladić?“ (bez spominjanja imena), a zatim se njemu ukazala zasebno.
>
> Dok se Ivanka odaziva „ukazanju“, Vicka se vraća u selo kako bi pozvala Mariju Pavlović i Jakova Čolu. Dok su se peli na brdo, osjećali su se kao da prolaze kroz draču „nošeni” od nadljudske moći – isto su izvijestile vidjelice iz Garabandala, gdje imamo sličnu problematiku.
>
> Ovaj put, vidioci su prvi put blizu „Gospe” te je mogu dodirnuti. Vidioci vide neku vrstu magle, koja se približava sve više i više te tijelo postupno postaje vidljivo.
>
> Vicka opisuje dodir „Gospe“ s osjećajem da je dodirnula čelik, a Marija kaže da je poput zraka. Dok vidioci dodiruju lik, on se počinje smijati. Prema Ivankinu opisu prikaza nosi bijeli veo i vrlo dugu sivu haljinu, kao i krunu sa zvijezdama na glavi; ona ne nosi pojas; ima plave oči i crnu kosu.
>
> Ivanka pita gdje se nalazi njezina majka (koja je umrla dva mjeseca prije toga). „Ukazanje“ odgovara da joj je majka dobro i da treba slušati svoju baku. Mirjana traži znak i onda tvrdi da je vidjela kako se kazaljka njezina ručnoga sata okrenula. Na pitanje hoće li se vratiti, „Gospa“ je odgovorila s klimanjem glave te je rekla: „Idite u miru“. Kada se Marija vratila kući, bila je duboko šokirana; nije mogla jesti, a ruke su joj bile ledeno hladne.

Četvrto ukazanje?

> Na četvrtom „ukazanju“ u petak 26. lipnja po prvi je put zajedno svih šest vidjelaca. Oni će u nastavku oblikovati skupinu (Ivanka, Mirjana, Vicka, Marija, Jakov i Ivan Dragićević).
>
> Ponovo je predvečer, oko 300 metara od mjesta ukazanja prethodnih dana. Tri bljeska navješćuju „ukazanje“. Po prvi put nazoči veliko mnoštvo ljudi. Kada je Marija pozdravila ukazani lik riječima „Gospe moja“, „Majka Božja“ opetovano je (tako se čini) kimnula glavom i više puta učinila znak križa. Ivanka je pitala „Gospu“ zašto je došla i dobila odgovor: „Jer ima mnogo vjernika, koji bi trebali biti zajedno“. Ljudi i cijeli svijet trebaju se pomiriti.
>
> Na Vickinu unutarnju zamolbu da im dadne znak, „Gospa“ joj je odgovorila: „Dođi opet sutra“, na mjesto gdje se pojavila dan prije. Mirjana pita o svom pokojnom djedu i dobiva odgovor: Dobro je. Trebala bi posjetiti groblje.
>
> Prema Ivanovim riječima „Gospa“ je u odnosu na mnoštvo rekla: „Vi ste najbolji vjernici, koji ste se ovdje okupili oko mene.“
>
> Vicka je izvadila blagoslovljenu vodu (od blagoslovljene soli, koja je stavljena u neblagoslovljenu vodu) da provjeri, je li to đavao, koji se ukazuje. Jakov govori kako su se u tom trenutku tri vidjelice (Ivanka, Marija i Vicka) onesvijestile, za razliku od njega i Mirjane. Tek 1983. (ili 1984.) u razgovoru s otcem Bubalom Vicka spominje kako se „Gospa“ nasmiješila. Na tonskom zapisu razgovora nedostaje taj detalj; možda je preuzet iz opisivanja Marijina ukazanja u Lurdu (prema kojem se Majka Božja nasmiješila kada su je poškropili blagoslovljenom vodom).
>
> Nakon kraja (ponovljene) nesvjestice, vidioci mole sedam Očenaša, sedam Zdravomarija i sedam Slavaotcu, kao što im je preporučila jedna njihova baka, kao i Vjerovanje. To znači: poticaj za molitve nije došao od „Gospe“, nego je nastao iz hrvatske pučke pobožnosti.

Sljedeće ukazanje?

> U subotu 27. lipnja dogodilo se peto „ukazanje“ ili peto, šesto, sedmo i osmo. Različita mogućnost načina brojenja proistječe iz pripovijedanja (Jakovljeva i Marijina), prema kojima je „ukazanje“ došlo tri puta: dvaput je otišla, jer su ljudi stajali na njezin veo. Nasuprot tomu, prema Mirjaninu brojanju, te večeri nisu bila tri nego četiri „ukazanja“.

Zatim?

> Šesto (ili deveto-deseto) „ukazanje“ događa se u nedjelju navečer, ponovo na Podbrdu. Vidioci dvaput mole neki znak. Prvi se put „Gospa“ nasmiješila i nestala, ali se opet vratila. Na ponovljeni zahtjev za znakom, prije nego što je lika nestalo, rekla je: „Idite u miru Božjem“.

Slijedi sedmo ili jedanaesto „ukazanje“...

> Sedmo ili jedanaesto „ukazanje“ događa se u ponedjeljak 29. lipnja, šesti dan ukazivanja. „Gospa“ obećava ozdravljenje trogodišnjega paraliziranoga dječaka Daniela Šetke, dok će otac Zovko sljedećega dana objaviti da se ozdravljenje nije dogodilo. Naravno, kao što je gore spomenuto, bio je lagani napredak.
>
> Kada je liječnica (Darinka Glamuzina) željela dodirnuti „Gospu“, ona je odgovorila: „Uvijek postoji nevjernih Juda! Neka dođe.” I sama je liječnica davala proturječna svjedočenja o tome je li dotaknula „Gospu“ ili nije; nakon Ivanke mogla je dotaknuti „Majku Božju“. Otac Zovko prigovora da Juda nije nevjerni, nego Toma; vidioci, s druge strane, ističu da je spomenula „Judu“, kao što potvrđuje i snimka samoga „ukazanja“.
>
> Kada je Vicka pitala „Gospu“ zašto je upravo došla na ovo mjesto, nije dobila nikakav odgovor. Na Ivankino pitanje, koliko će dugo „ukazanja“ trajati, „Gospa“ je odgovorila: „koliko god vi želite“.
>
> Ona ponavlja pitanje hoće li se pojaviti i sljedećega dana (tj. 30. lipnja, u blizini Cerna). Ako su samo dosadašnja „ukazanja” na brdu prosuđena kao istinita, postavlja se pitanje, zašto se to ne odnosi na najavljeno „ukazanje“ 29. lipnja na drugom mjestu.

Što se događa sedmoga dana ukazivanja?

> Osmo ili dvanaesto „ukazanje“, sedmoga „dana ukazivanja“, po prvi se put odvija izvan Podbrda, u blizini Cerna. U pratnji dviju mladih žena, vidioci (osim Ivana) automobilom odlaze na izlet – kako se kaže u razgovoru na kasetama – radi „isprobavanja“ ukazuje li se „Gospa“ i na drugom mjestu. U ovom „ukazanju“ Mirjana pita koliko dugo „Gospa“ ostaje s vidiocima i dobiva odgovor: „Još tri dana“, to jest do petka, 3. srpnja.
>
> Otac Zovko želi potaknuti „Gospu“ da se više ne pojavljuje na brdu, nego u crkvi. Odgovarajuće pitanje vidjelaca čini se da „Gospi“ nije godilo. „Očito joj se nije svidjelo. Konačno, međutim, rekla je da nije ljuta“.
>
> Već pola sata kasnije otac Zovko razgovara s vidiocima u župnom uredu u Međugorju. Žene koje su ih pratile same nisu imale „ukazanje“, ali su potvrdile riječi vidjelaca, glasno izgovorene tijekom „ukazanja“, pa i one o svršetku „ukazanja“.
>
> Razgovori na kasetama završavaju 30. lipnja. O prva tri dana srpnja informiraju drugi izvori, osobito razgovori otca Bubala s Vickom (1983.–1984., objavljeni 1985.). Prema njima, 1. srpnja „ukazanje“ je bilo u automobilu, 2. srpnja i 3. srpnja (dvaput) u župnoj kući (dakle, sveukupno je bilo je oko 12 do 16 „ukazanja“ tijekom prvih deset dana). Vidioci su 3. srpnja mnogim svjedocima rekli da su „Gospina“ „ukazanja“ završila.

Vatikan želi previdjeti pitanje o istinitosti „ukazanja“ i usredotočiti se na „dobre plodove“. Je li to opravdano?

> Nadam se da Vatikan u budućnosti ne će isključiti pitanje istinitosti. U svakom slučaju upitno je praksu pretpostaviti teoriji. Za Međugorje je imenovan Apostolski pohoditelj, a prije toga nije se dalo stajalište o pitanju istinitosti. Fenomen bi ponajprije trebalo rastumačiti u njegovim različitim dimenzijama, a tek se onda mogu izvesti praktične smjernice za dušobrižništvo. Gdje se ljudi otvaraju da bi se molili, postoje dobri plodovi. Ali postoje i loši plodovi koji su neraskidivo povezani s „ukazanjima".

Koji su loši plodovi?

> Od „Gospe" potaknut neposluh zakonitim crkvenim vlastima (osobito od strane istaknutih franjevaca), povezanost Međugorja sa stotinama navodnih „vidjelaca" i otvorenom pseudomistikom, svojevrsna ovisnost o „svakodnevnim" „ukazanjima", miješanje s gospodarskim probitcima i zanemarivanje od Crkve priznatih stvarnih mjesta ukazivanja.

Postoje li u Gospinim porukama stvari koje proturječe vjeri?

> Prikupljanje i pročišćavanje „poruka" zaseban je problem. U „Kronici ukazanja", koja se vodi u župi Međugorje, postoji niz doktrinarnih zabluda.

Primjerice?

> Primjerice, 16. rujna 1981. govori se da vidioci ne moraju moliti za sebe, nego samo za druge. Ta izjava podsjeća na pelagijansko krivovjerje, koje je Crkva osudila, a prema kojem u Očenašu molbom: „Otpusti nam duge naše" nije potrebno moliti za sebe, nego za grijehe drugih.[11]
>
> Pod nadnevkom 6. svibnja 1982. navodi se da su, prema „Gospinoj" poruci, svetci na nebu dušom i tijelom. To proturječi učenju vjere, koje povezuje uskrsnuće tijela s Kristovim ponovnim dolaskom (vidi, primjerice, *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1001).
>
> Pod nadnevkom 1. listopada 1981. napominje se da je „Gospa" rekla sljedeće: „Sve su vjere pred Bogom iste…". Nasuprot tomu može se usporediti izjava Kongregacije za nauk vjere „Dominus Iesus" iz godine 2000.

Međugorski sljedbenici kažu da „Gospa" ne može reći ništa novo, nego da kao brižna Majka podsjeća na staro.

> Broj s više od 40.000 „ukazanja" s otprilike 1000 „poruka" brbljava je suprotnost prema marijanskim ukazanjima priznatim od Crkve, primjerice četiri u Guadalupi (1531.), tri u Rue du Bac (Pariz, 1830.), jedan u La Salette (1849.), osamnaest u Lurdu (1858.), tri u Championu (Wisconsin, SAD, 1859.) i šest u Fatimi (1917.). Pristaše Međugorja često navode kao protuprimjer iz 2008. godine, kada su priznata marijanska ukazanja u Lausu (Francuska), koja obuhvaćaju 54 godine. Ondje se nisu događala svakodnevna Marijina ukazanja u više od 54 godine, nego – osim nekoliko mističnih iskustava – ciklus ukazivanja u četiri mjeseca (od svibnja do kolovoza 1664.), s jednim završnim 29./30. rujna iste godine.

Liječnik Christian Stelzer iz Beča optužio Vas je u *Tagespostu* (10. kolovoza) da ste jednostavno preuzeli tvrdnje mostarskoga biskupa Perića.

> Biskup Perić svakako je važan svjedok sa sveobuhvatnim poznavanjem fenomena. Moje proučavanje Međugorja, naravno, nije ograničeno samo na opažanja nadležnoga biskupa. Ali čak i ako je to slučaj: nije važno tko je iznio argument, nego istina koja se nalazi u njemu, koju treba ispitati. Dva puta dva jest četiri, bez obzira tvrdi li to desetogodišnje dijete ili profesor matematike.

Stelzer je rekao da izjava, prema kojoj je Gospa rođena 5. kolovoza 16. godine prije Krista, ne potječe od međugorskih vidjelaca.

> Prema Stelzeru, „Gospa" je samo spominjala 5. kolovoza kao rođendan, ali nije označila godinu 1984. kao svoj 2000. rođendan, što bi značilo da je rođena u 16. godini prije Krista, pa bi na Isusovu porođaju (oko 7. godine prije Krista) Marija imala 9 ili 10 godina.
>
> Međutim, „Kronika ukazanja" kaže to izričito i to više puta. Na tu poznatu činjenicu Mostarska je biskupija ponovo podsjetila u izjavi od 2. kolovoza 2018. godine.[12]
>
> Dana 28. svibnja 1984. otac Vlašić zapisao je u Kronici: „Danas sam posjetio o. biskupa Pavla Žanića. Donio sam mu posljednji dio Dnevnika Jelene i Marijane Vasilj. Također sam mu donio Gospinu poruku datu Jeleni za njega, za sv. Oca i za kršćansku javnost da je Gospin 2.000. rođendan 5. 08. 1984.". Zapisi od 14. lipnja, 27., 29. i 30. srpnja 1984. također se odnose na dvijetisućiti rođendan godine 1984.

U okruženju „ukazanja" došlo je do ćudoredno pogrješnoga ponašanja.

> Ćudoredno pogrješno ponašanje može se ovdje spomenuti samo kada je povezano s navodnim „ukazanjima". Uglavnom je riječ o neposlušnosti nadležnom crkvenom autoritetu, kao i o prijestupima protiv osme i šeste zapovijedi („Ne reci lažna svjedočanstva", „Ne sagriješi bludno"). U tom opsežnom dosjeu želio bih se ovdje ograničiti na tri s Međugorjem blisko povezana franjevačka svećenika: Jozu Zovku, Slavka Barbarića i Tomislava Vlašića.

Kakav je problem s otcem Jozom Zovkom?

> Otac Zovko bio je na početku ukazanja župnik u Međugorju. Pozivajući „Gospu" da se „ukazuje" u župnoj crkvi sebi je prisvojio da se taj fenomen kvazi službeno prizna, što pripada samo biskupu. Zovko tvrdi da je i sam imao „ukazanje" „Majke Božje" 1. i 19. srpnja 1981. godine. Jugoslavenski su ga komunisti utamničili zbog toga što je u propovijedi održanoj 11. srpnja 1981. godine usporedio četrdesetu obljetnicu komunističke vladavine u Jugoslaviji s 40 godina babilonskoga sužanjstva.
>
> Tijekom boravka u zatvoru, on se više puta ukazao „vidiocima" zajedno s „Gospom", koja prema „Kronici ukazanja" od 21. listopada 1981. govori o njemu: „jer je on svetac, kao što im je još prije rekla". Kao „svetac" pojavljuje se i među čitateljima članka u kath.net od 10. kolovoza 2018. godine.

Kakav je Zovkin crkveni status?

> Ovaj je „svetac“ više puta navukao crkvene kazne zbog svojega djelovanja za Međugorje i zbog prijepornih „karizmatičnih“ praksa, koje su započele još prije „ukazanja“. Trenutačno mu nije dopušteno živjeti u Bosni i Hercegovini i javno govoriti o navodnim „ukazanjima“.
>
> Pozornost javnosti privuklo je svjedočenje Marka Waterinckxa iz Belgije, koji je od godine 1984. puno puta hodočastio u Međugorje. U ljeto 1989. on je otkrio da je „svetac“ spolno uznemiravao američku hodočasnicu te je doznao o sličnim slučajevima. Zajedno s drugim negativnim iskustvima, to je za njega bio poticaj da napravi otklon od „ukazanja“ Međugorja. Dio svojih iskustava Waterinckx je objavio.[13]

Drugi je franjevac otac Tomislav Vlašić.

> Točno, otac Tomislav Vlašić, OFM (*1942.) posjetio je vidioce već 29. lipnja 1981. godine. U Međugorju je djelovao kao župni vikar od 1982. do 1984., a sebe je opisao kao „duhovnoga vođu“ vidjelaca na „Gospin“ zahtjev. Vlašić je i nakon odlaska iz župe ostao usko povezan s Međugorjem. Zajednici „Kraljice mira“, još uvijek povezanoj s njim, pripada golema nekretnina s velikom četverokatnom zgradom i amfiteatrom za okupljanja. S Vlašićem je, prije dolaska u Međugorje u jednoj mješovitoj franjevačkoj zajednici (1976.), zatrudnjela jedna časna, koja je onda s njihovim djetetom poslana u Njemačku. U Redu se pokušalo s osporavanjem otčinstva i to okrivljavanjem za to bivšega franjevca koji je odselio u SAD.
>
> Ironično, Vlašić je postao predmetom „proročanstva“ dvaju poznatih proroka „karizmatskoga pokreta“ na skupu u Rimu u svibnju 1981. godine. Jedna irska „karizmatičarka“ vidjela ga je kako sjedi okružen velikim mnoštvom ljudi, a iz njega su izvirale rijeke žive vode. Jedan drugi „prorok“ prorekao je: „Ne bojte se, šaljem vam svoju Majku“.
>
> Vlašić je za vrijeme svojega boravka u Međugorju vodio „Kroniku ukazanja“, koju će tek kasnije uručiti biskupu, nakon što su tekstovi pročišćeni. Ipak, neki „problemi“ u „porukama“ ostali su vidljivi. Vlašić primjerice navodi „Gospine“ riječi o promjeni njezina 2000. rođendana 5. kolovoza 1984. godine. Dana 28. veljače 1982. može se naći „Gospina“ pohvala vidiocima: „možete mnogo zahvaliti Tomislavu što vas onako ljepo vodi“ (Vickin Treći dnevnik, 28. II.1982.).
>
> Vlašić nije stvorio fenomen Međugorja, ali ga je usmjerio.

Što se dogodilo s otcem Vlašićem?

> Do prekida s glavnom strujom međugorskoga pokreta došlo je kada je 1988. godine Vlašić utemeljio mješovitu franjevačku zajednicu i zatražio od Marije Pavlović da napiše „Gospinu" poruku potpore novoutemeljenoj zajednici. Dana 11. srpnja 1988. Marija je dala službenu izjavu da je tu poruku napisala pod Vlašićevim pritiskom.
>
> Vlašić je nakon toga imao neku „mističnu ženidbu" s jednom njemačkom vidjelicom, koja ga je međutim nakon nekoliko godina, ostavila. Trenutačno je blisko povezan s ufološkim porukama vidjelice Stefanie Caterine, koje imaju snažnu spiritističku pozadinu. Međugorje se miješa s nekom fantastičnom svjetskom poviješću i pripremom za budući posjet izvanzemaljaca. Papa Franjo pozvan je da proglasi Radosnu vijest o prisutnosti druge braće u svemiru.
>
> Problem je s Vlašićem spajanje pseudo-karizma i ćudorednoga ponašanja koje u najmanju ruku vrlo dvoznačno. Biskup Žanić nazvao ga je 1984. godine „mistifikatorom i karizmatskim čarobnjakom". Dana 28. siječnja 2008. Kongregacija za nauk vjere odredila je stegovne mjere, između ostaloga zbog sumnjivoga misticizma i povrjede protiv šeste zapovijedi. Franjevački red ga je 2009. godini sveo na laički položaj. A dr. Stelzer želi vjerovati da taj „slučaj nema nikakve veze s Međugorjem".

Zatim tu je bio otac Slavko Barbarić.

> Da, otac Slavko Barbarić, OFM, djelovao je dugi niz godina u Međugorju, od 1984. do smrti 2000. godine. Kao nasljednik otca Vlašića smatrao se duhovnim vođom vidjelaca. Kada se odupro biskupovu naputku da se „ukazanja" više ne bi trebala odvijati u crkvi, bio je premješten. Međutim, „Gospa" se 3. veljače 1985. okrenula protiv toga naputka: „Ja bih željela da Slavko ostane ovdje, da vodi sve pojedinosti i bilješke da na kraju moga dolaska imadnemo jednu preglednu sliku o svemu". Teško je povjerovati da „Majka Božja" podupire kanonsku neposlušnost protiv opravdanoga biskupova naloga. „Poruka" pretpostavlja i da će Barbarić poživjeti do kraja „ukazanja". Ali Barbarić je umro, a „ukazanja" su i dalje u tijeku.
>
> I nakon svojega premještaja Barbarić je, usprkos biskupovoj zabrani, djelovao u Međugorju (osobno sam ga sam ondje vidio u listopadu 1985.). Nadzirao je objavljivanje „mjesečne poruke" vidjelice Marije, u kojima se sada pojavljuje manje teoloških poteškoća, nego u vidjeličinim tekstovima pod Vlašićevim vodstvom. Godine 2000. potpisao je izjavu da napušta Međugorje, ali je i dalje ostao tamo. Stoga mu je biskup (još jednom) opozvao ovlast za ispovijedanje. U toj neregularnoj situaciji otac Barbarić je umro 24. studenoga 2000. godine. Istoga dana „Gospa" je najavila proglašenje blaženim franjevačkoga pobunjenika: „Radujem se s vama i željela bih vam reći da je vaš brat Slavko rođen za Nebo i zagovara za vas".

Međugorski se sljedbenici pozivaju na liječnička ispitivanja vidjelaca, koja ukazuju na izvanredne pojave. Imate li što reći na to?

> Da, imam. Postoji nekoliko istraživanja koja upućuju na prirodno neobjašnjivu „ekstazu“ i iz toga zaključuju da „ukazanja“ imaju nadnaravno podrijetlo. Čak i ako bi takve studije bile uvjerljive, takva izjava ne bi ništa govorila o nadnaravnom postanku. Pa i đavao može utjecati na pojave koje nadilaze čovjekove prirodne sile.
>
> U svakom slučaju treba imati na umu da tijekom prvih dana „ukazanja“ nije bilo prave ekstaze. Vidioci su tijekom „ukazanja“ ostali u dodiru s okolinom, primili su pitanja od promatrača i prenijeli „Gospine“ odgovore. Vidioci su vidjeli i čuli stvari, koje okolina nije opazila, ali sami su glasno govorili. Tek se kasnije, čini se, to promijenilo kroz proces učenja.

Je li to drukčije od, primjerice, svete Bernardice u Lurdu?

> Sveta Bernardica tijekom Gospina ukazanja nije osjetila plamen svijeće, jer je bila u pravom zanosu. Nasuprot tomu, među međugorskim vidiocima nalazimo iskustva transa ili nepotpune ekstaze. Za pobornika Međugorja Jean-Louis Martina svijet se srušio kad je 14. siječnja 1985., tijekom navodnoga potpunoga zanosa vidjelice svojim raširenim prstima krenuo prema Vickinim očima, uzrokujući da vidjelica trepne i pomakne se unatrag. Kasnije se pravdala da je željela uhvatiti Dijete Isusa, koji je ispao Majci Božjoj. Ove riječi nisu mogle uvjeriti Martina, koji je želio provjeriti jesu li u ekstazi: „Zašto si se onda ti pomaknula unatrag, a ne naprijed?“

Kako objašnjavate podrijetlo međugorskoga fenomena?

> Postoje različne pretpostavke tumačenja. Prema onom što je rečeno, isključeno je nadnaravno podrijetlo. Psihološko ili parapsihološko tumačenje također nije dovoljno, prije svega da se objasni početak fenomena. „Kolektivne halucinacije“, koje je iznio biskup Žanić u prvim godinama, ne postoje. Halucinacije su uvijek pojedinačne. Smatram da su prva „ukazanja“ (i vjerojatno i dobar dio fenomena koji slijedi) „mimonaravnoga“ [praeternaturalis] (izvanprirodnoga) podrijetla, tj. oni proistječu od zlih duhova, čiji se plodovi pokazuju u neposluhu, lažima i drugim ćudorednim prijestupima. K tomu dolazi ljudski utjecaj, sve do poslovno učinkovita djelovanja napuljske Camorre, ako se vjeruje papinskomu pohoditelju nadbiskupu Hoseru.

Kako je ovo moglo doći tako daleko?

> Svećenici koji rade u župi morali su biti oprezni, kako bi omogućili vidiocima razlikovanje duhova. Prije svih otci Zovko i Vlašić nisu bili za to sposobni i pokrenuli su pseudo-karizmatičnu lavinu, koja je dovela do velika nereda u Crkvi.
>
> Ne nazvati ove loše stvari imenom, gore je od biskupskih prešućivanja spolnih zastranjivanja u Čileu.
>
> „Pastoralna“ praksa promicanja posjeta Međugorju, bez prethodna razjašnjenja istinitosti, igra je s vatrom, koja može imati nekontrolirane učinke, pa i za nasljednika svetoga Petra. Trebamo se moliti za papu Franju da ispuni zadaću pojašnjenja i razlikovanja prema načelu koje je on visoko cijeni: „Vidjeti, prosuditi, djelovati“. Prvo vidjeti i prosuditi, a zatim djelovati.

Razgovarala: **Eva Doppelbauer**

[1] Objavila Gloria-TV 27. kolovoza 2018. Njemački izvornik: Ist das Medjugorje-Phänomen echt?, https://gloria.tv/article/Nrhajf2qbFiu1aMNSUVzWeA1V. Autorizirani engleski prijevod: Is the Medjugorje phenomenon authentic?, http://catholiclight.stblogs.org/index.php/2018/08/medjugorje-first-ten-days/. Talijanski prijevod: Il fenomeno di Medjugorje è autentico?, http://vigiliaealexandrinae.blogspot.com/2018/08/il-fenomeno-di-medjugorje-e-autentico.html

[2] „Mut zur Aufdeckung" [Hrabrost za otkrivanje], Die Tagespost, 2. August 2018, Seite 9; https://www.die-tagespost.de/kirche-aktuell/Mut-zur-Aufdeckung;art312,190845. Hrvatski prijevod: https://www.vjeraidjela.com/hrabrost-u-otkrivanju-istine-intervju-s-teologom-manfredom-haukeom-o-medugorju. Engleski prijevod: http://catholiclight.stblogs.org/index.php/2018/08/the-courage-to-reveal/. Talijanski prijevod: https://vigiliaealexandrinae.blogspot.com/2018/08/una-pastorale-di-medjugorje.html?spref=fb.

[3] „Eine Quelle der Gnade" [Izvor milosti], Die Tagespost, 9. August 2018, Seite 9; https://www.die-tagespost.de/kirche-aktuell/Eine-Quelle-der-Gnade;art312,190933

[4] Wenn ein 'Mariologe' gehen die Muttergottes kämpft [Kad se 'mariolog' bori protiv Majke Božje], http://www.kath.net/news/64718

[5] Ivo Sivric, *La face cachée de Medjugorje* [*Skriveno lice Međugorja*], éd. Louis Bélanger, Saint-François-du-Lac (Québec, Kanada), 1988.; *The Hidden Side of Medjugorje* [*Skrivena strana Međugorja*], ed. Louis Bélanger, Saint-François-du-Lac (Québec, Kanada), 1989. (usp. en.louisbelanger.com).

[6] Daria Klanac, *Aux sources de Medjugorje* [*Na izvorima Međugorja*], Montréal, 1998.

[7] James Mulligan, *Medjugorje. The First Days* [*Međugorje. Prvi dani*], Medjugorje, 2013.

[8] Janko Bubalo, *Tisuću susreta s Gospom u Međugorju: O svojim iskustvima govori vidjelica Vicka*, Jelsa : Župni ured, 1985.

[9] Svetozar Kraljević, *The Apparitions of Our Lady at Medjugorje* [Ukazanja Gospe u Međugorju], Chicago, 1984., str. 181–185.

[10] Donald Anthony Foley, *Medjugorje verstehen* [Razumjeti Međugorje], Dominus Verlag, Augsburg, 2011., str. 60–112 (engleski izvornik *Medjugorje Revisited: 30 Years of Visions or Religious Fraud* [Ponovno posjećeno Međugorje: 30 godina viđenja ili religijske prijevare], Theotokos Books, Nottingham, 2011.; talijansko izdanje *Comprendere Medjugorje* [Razumjeti Međugorje], Cantagalli – Eupress-FTL, Siena – Lugano, 2017.

[11] Sinoda u Kartagi 418., kanon 7. (DH 229).

[12] Biskupski ordinarijat Mostar, Mostar: Zabluda o „Gospinu rođendanu“ ili kako je nastao „Mladifest“ (31. srpnja 2018.); La Curia dioecesana di Mostar, Mostar: Le fantasie sul “compleanno della Madonna”, ovvero come è sorto il “Festival dei giovani” (2. agosto 2018) (www.md-tm.ba).

[13] “The ‘Saint‘ Jozo Zovko and his Many Sex Affairs” [(„Svetac“ Jozo Zovko i njegove brojne seksualne afere], 2004: http://www.unitypublishing.com/ZovkoSex.htm; E. M. Jones, *The Medjugorje Deception* [Međugorska prijevara], South Bend, 1998., str. 164–165; *Der Medjugorje Betrug* [Međugorska prijevara], Müstair, 2001., str. 255–257.